

Дисципліна: «Історія економічних вчень».

Питання для підготовки

до ЗАЛІКУ

(диференційований залік)

для студентів МЕВ-101 та МБ-103 ОС «Бакалавр», ОПП «Міжнародні економічні відносини» та ОПП «Міжнародний бізнес»

Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини» ФМВ НАУ

Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу,

весняний семестр, 2021 – 2022 навчальний рік

Викладач: проф., д.н.д.у. (к.е.н.) Біла С.О.

1. Місце та роль історії економічних вчень в системі історико-економічних дисциплін та економічної науки в цілому. Предмет, методи наукових досліджень історії економічних вчень.

2. Загальна характеристика проблематики економічних досліджень представників Стародавнього світу. Порівняльна характеристика економічних поглядів на власність, рабство, роль держави у представників Стародавнього Сходу та Стародавньої Античності (Стародавня Греція, Стародавній Рим).

3. Економічні погляди в країнах Стародавнього Сходу (Стародавній Єгипет, Стародавня Індія, Стародавній Китай – одна країна за вибором студента).

4. Економічні погляди вчених Стародавньої Греції (Ксенофонт, Платон, Аристотель – один вчений за вибором студента).

5. Меркантилізм як економічна політика країн Західної Європи періоду первісного нагромадження капіталу. Етапи меркантилізму. Їх характеристика.

6. Меркантилізм як економічне вчення. Загальна характеристика та специфіка проблематики теоретичних досліджень меркантилізму як першої школи політичної економії.

7. Специфіка меркантилізму в різних країнах світу. Меркантилізм в Англії, Франції, Італії, Росії, Україні (одна країна за вибором студента).

8. Історичні умови виникнення класичної політичної економії в країнах Європи. Загальна характеристика проблематики та базових теоретичних постулатів класичної політичної економії. Представники класичної політичної економії.

9. Загальна характеристика економічних поглядів У. Петті. Сутність теорії вартості товару, «продуктивної» праці, теорія «ціни землі» У.Петті. Роль теорій У.Петті у становленні політичної економії як науки.

10. Економічні погляди представників французької гілки класичної політичної економії: П. де Буагільбер, Дж. Ло, Ж. Тюрго (один вчений за вибором студента).

11. Загальна характеристика економічних поглядів школи фізіократів. Вчення про природний порядок, чистий продукт, класи, продуктивну та непродуктивну працю.

12. Теорії Ф. Кене. Вчення про чистий продукт, капітал, класи, «економічна таблиця» Ф. Кене.

13. Порівняльний аналіз теорії грошей у меркантилістів, А. Сміта, Д. Рикардо, П. Прудона.
14. Порівняльний аналіз теорії заробітної плати у У. Петті, А. Сміта, Д. Рикардо, Т.-Р. Мальтуса, Ж.-Б. Сея.
15. Порівняльний аналіз трактування вартості товару у А. Сміта, Д. Рикардо, П. Прудона, Ж.-Б. Сея.
16. Порівняльний аналіз теорії капіталу та прибутку у Ф. Кене, А. Сміта, Д. Рикардо, Ж.-Б. Сея.
17. Загальна характеристика теоретичних розробок представників німецької історичної школи (стара німецька історична школа). Теорії Ф.Ліста, В.Рошера, Б.Гільдербранда, К.Кніса.
18. Загальна характеристика теоретичних розробок представників німецької історичної школи (стара німецька історична школа). Теорії Ф.Ліста, В.Рошера, Б.Гільдербранда, К.Кніса. (дати аналіз теорій одного вченого за вибором студента – рекомендується Ф.Ліст).
19. Загальна характеристика історичного методу та визначення ролі держави у представників німецької історичної школи (Теорії Ф.Ліста, В.Рошера, Б.Гільдербранда, К.Кніса).
20. Загальна характеристика теоретичних розробок представників нової та новітньої німецької історичної школи (Л.Брентано, Г.Шмоллер, В.Зомбарт)
21. Історичні та наукові передумови виникнення марксизму. Етапи наукової творчості К.Маркса. Охарактеризуйте методологію та проблематику теоретичних досліджень К.Маркса. Трудова теорія вартості К.Маркса. Охарактеризуйте трактування К.Марксом основних економічних законів капіталізму.
22. Характеристика проблематики теоретичних досліджень, сутність теорії відтворення суспільного продукту та теорії криз у «Капіталі» К.Маркса. Схеми простого і розширеного відтворення К.Маркса та їх економічний зміст. Представте трактування К.Марксом «капіталу» (як складової продуктивних сил; як ресурсу – «кругооборот капіталу»; як системи соціально-економічних відносин). Охарактеризуйте сутність протиріч у дослідженнях К.Маркса та критику його теорій у представників соціал-демократичної економічної думки (Е.Бернштейн).
23. Економічні дискусії та «протистояння» трудової теорії вартості та теорії граничної корисності (марксизму та маржиналізму) в інтерпретації вартості (цінності) товару.
- 24.Трактування вартості (цінності) товару в інтерпретації Ж.Б.Сея, К.Маркса, А. Маршалла (порівняльний аналіз).
- 25.Трактування вартості (цінності) товару та теорія «попиту-пропозиції», монополізації економіки у «Економікс» А.Маршалла.
26. Соціал-демократичні концепції еволюції ринкового господарства.
27. Соціал-демократичні концепції «робочої аристократії», кредиту та тред-юніонів у роботах Е.Бернштейна, К.Каутського, Р.Гільфердінга.
- 28.Теорії Е.Бернштейна, К.Каутського, Р.Гільфердінга. (дати аналіз теорій одного вченого за вибором студента – рекомендується Е.Бернштейн).
29. Охарактеризуйте теорії соціал-демократичної течії політичної економії. Економічні розробки Е.Бернштейна, К.Каутського, Р.Гільфердінга (Розглянути

теорії одного вченого, за вибором студента). Визначте напрями «ревізії» теорій К.Маркса у теоріях представників соціал-демократичної течії політичної економії. Охарактеризуйте рекомендації представників соціал-демократичної течії для проведення ринкових економічних реформ.

30. Економічні теорії передвісників маржиналізму: Й.Тюнен, А.Курно, Ж.Дююї, Г.Госсен (кінець XVIII – XIX ст.). (Розглянути теорії одного вченого за вибором студента).

31. Загальна характеристика основних теоретичних концепцій маржиналізму.

32. Вплив маржиналізму на формування світової економічної науки.

33. Загальна характеристика методології наукових досліджень та основних теоретичних доробок представників Австрійської школи граничної корисності (К. Менгер, Е. фон Бем-Баверк, Ф. Візер – теорії одного вченого за вибором студента).

34. Загальна характеристика теорій граничної корисності та економіко-математичних доробок представників Австрійської школи граничної корисності (К. Менгер, Е. фон Бем-Баверк, Ф. Візер). (Розглянути теорії одного вченого за вибором студента).

35. Вплив розробок Австрійської школи граничної корисності на розвиток світової економічної науки.

36. Методологія наукових досліджень (метод «робінзонад») та теорія цінності представників Австрійської школи граничної корисності (К. Менгер, Е. фон Бем-Баверк, Ф. Візер). (Розглянути теорії одного вченого за вибором студента).

37. Загальна характеристика теоретичних доробок англійської школи маржиналізму (С.Джевонс).

38. Загальна характеристика теоретичних доробок лозаннської школи маржиналізму (Л.Вальрас, В.Парето). (Розглянути теорії одного вченого за вибором студента).

39. Вплив маржиналізму на розвиток української економічної науки (Е. Слущкий, Р.Орженський, М.І. Туган-Барановський). (Розглянути теорії одного вченого за вибором студента).

40. Економічні теорії «ринків та криз» українського економіста М.І.Туган-Барановського (кінець XIX – початок XX ст.).

41. Вплив наукових доробок українських економістів кінця XIX – початку XX ст. (Е.Слущкий, Р.Орженський, М.І.Туган-Барановський, В.Косинський та ін.) на розвиток світової економічної науки. (Розглянути теорії одного вченого за вибором студента).

42. Загальна характеристика неокласичного напрямку політичної економії. Кембриджська школа. Теорії А.Маршалла.

43. Сутність «першої революції» у політичній економії. Загальна характеристика теорій А.Маршалла та їх вплив на формування «Економікс».

44. Загальна характеристика теорій всесвітньо відомого українського вченого М.І.Туган-Барановського. Поясніть – у чому корелюються наукові доробки А.Маршалла та М.І.Туган-Барановського. Обґрунтуйте вплив теорій М.І.Туган-Барановського на розвиток світової економічної науки.

45. Охарактеризуйте вплив теоретичних доробок Київської соціально-психологічної школи на розвиток світової економічної науки (кінець XIX – початок

XX ст.). Охарактеризуйте теоретичні доробки вчених, представників Київської соціально-психологічної школи: І.Вернадського, М.Бунге, М.Зібера, А.Антоновича, М.Туган-Барановського, Є.Слуцького, К.Воблого, В.Косинського, Р.Орженцького, П.Лященко (Розглянути теорії одного вченого, за вибором студента).

46. Неокласичний напрям політичної економії. Американська школа. Загальна характеристика теоретичних доробок Дж. Кларка (США). Теорія «граничної продуктивності».

47. Загальна характеристика методології наукових досліджень та системи економічних поглядів Дж.М.Кейнса.

48. Роль держави у формуванні «ефективного попиту» в теорії кейнсіанства. Сутність «другої революції» у політичній економії.

49. Макроекономічна модель Дж.М.Кейнса. Мультиплікатор.

50. Теорія зайнятості, відсотку і грошей Дж.М.Кейнса.

51. Математична інтерпретація мультиплікатора та макроекономічної моделі Дж.М.Кейнса.

52. Значення теорій Дж. М. Кейнса для сучасної економічної науки та становлення системи державного регулювання економіки.

53. Система економічних поглядів М.Фрідмена.

54. Методологія М.Фрідмена. Сутність монетаризму. Рівняння М. Фрідмана.

55. Загальна характеристика монетаризму як економічної теорії та економічної політики.

56. Порівняльний аналіз рекомендацій щодо розробки державної економічної політики в інтерпретації представників кейнсіанства та монетаризму.

57. Загальна характеристика інституційного напрямку політичної економії (XX ст.).

58. Соціально-психологічний інституціоналізм (технократична течія інституціоналізму – теорії Т.Веблена).

59. Методологія технократичного підходу інституціоналізму. Теорія «індустріалів». «Ефект» Т.Веблена.

60. Соціально-правовий інституціоналізм (юридична течія інституціоналізму – теорії Дж. Коммонса).

61. Теорія «угод» Дж. Коммонса. Соціально-правова/юридична течія інституціоналізму.

62. Кон'юнктурно-статистичний інституціоналізм (теорії У.К. Мітчелла: емпірико-прогностична течія інституціоналізму).

63. «Гарвардський барометр» У.К.Мітчелла та роль емпірико-прогностичної течії інституціоналізму у розвитку світової науки.

64. Охарактеризуйте теоретичні погляди К. Ціолковського, І.Сікорського та С.Корольова щодо ролі авіації та космічних технологій у розвитку суспільного виробництва.

65. Неокласичний напрям політичної економії. Американська школа маржиналізму. Загальна характеристика теоретичних розробок Дж. Б. Кларка (США). Теорія «граничної продуктивності» та її практичне значення.

66. Загальна характеристика неоконсерватизму як економічної теорії та економічної політики. Теорії фрейбурзької школи (В.Ойкен, Л.Ерхард). (Розглянути теорії одного вченого, за вибором студента).

67. Загальна характеристика неоконсерватизму як економічної теорії та економічної політики. Теорії неоавстрійської школи (Л.Мізес, Ф.Хайек). (Розглянути теорії одного вченого, за вибором студента).

68. Економіко-математичні дослідження лауреатів Нобелівської премії у галузі економіки. (Розглянути теорії одного вченого за вибором студента).

69. Загальна характеристика теорії «витрати – випуск» та моделі міжгалузевих балансів В.Леонт'єва (США). Роль теорій В.Леонт'єва у формуванні системи індикативного планування ринкової економіки.

70. Проблематика основних теоретичних досліджень лауреатів Нобелівської премії у галузі економіки. (Розглянути теорії одного вченого за вибором студента).

Викладач:

професор кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу
ФМВ НАУ,
проф., д.н.д.у. (к.е.н.),
заслужений економіст України

Біла С.О.